

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Υποσχόλια (Tīkā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια (Sutta Piṭaka - Tīkā)

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια (1. Dīgha Nikāya - Tīkā)

3. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα
(3. Pāthikavaggaṭīkā)

9. Σχόλια για την ομιλία για τους προστατευτικούς στίχους
Ατανάτα (9. Āṭānāṭiyasuttavaṇṇanā)

PaliVerse

1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια

3. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα

9. Āṭānāṭiyasuttavaṇṇanā

Paṭhamabhāṇavāraṇṇanā

275. “Catuddisaṃ rakkhaṃ ṭhapetvā”ti idaṃ dvīsu ṭhānesu catūsu disāsu ṭhapitaṃ rakkhaṃ sandhāya vuttanti tadubhayaṃ dassetuṃ “asurasenāyā”tiādi vuttaṃ. Attano hi adhikāre, attano rakkhāya ca appamajjanena tesaṃ idaṃ dvīsu ṭhānesu catūsu disāsu ārakkhaṭṭhapanāṃ. Yañhi taṃ asurasenāya paṭisedhanatthaṃ devapure catūsu disāsu sakkassa devānamindassa ārakkhaṭṭhapanāṃ, taṃ attano adhikāre appamajjanaṃ. Yaṃ pana nesaṃ bhagavato santikaṃ upasaṅkamane catūsu disāsu ārakkhaṭṭhapanāṃ, taṃ attano katā rakkhāya appamajjanaṃ. Tena vuttaṃ “asurasenāya nivāraṇattha”ntiādi. Pāḷiyaṃ catuddisanti bhummatthe upayogavacananti bhummasena tadatthaṃ dassento “catūsu disāsū”ti āha. Ārakkhaṃ ṭhapetvāti vessavaṇṇādayo cattāro mahārājāno attanā attanā rakkhitabbadisāsu ārakkhaṃ ṭhapetvā guttiṃ sammadeva vidahitvā. Balagumbaṃ ṭhapetvāti yakkhasenādisenābalasamūhaṃ ṭhapetvā. Ovaraṇaṃ ṭhapetvāti paṭipakkhanisedhanasamatthaṃ āvaraṇaṃ ṭhapetvā. Iti tīhi padehi yathākkamaṃ paccekaṃ devanagaradvārassa anto, dvārasamīpe, dvārato bahi, disārakkhāvasanoti tividhāya rakkhāya ṭhapitabhāvo vā dīpito. Tenāha “evaṃ sakkassa...pe... katvā”ti. Satta buddhe ārabbhāti ettha satteva buddhe ārabha paribandhanakāraṇaṃ mahāpadānaṭikāyaṃ vuttanayeneva veditabbaṃ. Dhammāṇanti dhammamayaṃ āṇaṃ, satthu dhammacakkanti attho. “Parisato bāhirabhāvo, asambhogo”ti evamādiṃ idaṃcīdaṃcī vivajjanakaraṇaṃ karissāmāti. Sāvananti catunnampi parisānaṃ tikkhattuṃ parivārena anusāvanaṃ, yathā sakko devānamindo asurasenāya nivāraṇatthaṃ catūsu disāsu ārakkhaṃ ṭhapāpeti, evaṃ mahārājānopi tādisa kiccavisesa attano ārakkhaṃ ṭhapenti. Imesampi hi tato sāsākaṃ sappātibhayanti. Tena vuttaṃ “attanopī”tiādi.

Abhikkantāti atikkantā, vigatāti atthoti āha “khave dissatī”ti. Teneva hi “nikkhanto paṭhamo yāmo”ti anantaraṃ vuttaṃ. Abhikkantataroti ativiya kantataro. Tādiso ca sundaro bhaddako nāma hotīti āha “sundare dissatī”ti.

Koti devanāgayakkhagandhabbādīsu ko katamo. Meti mama. Pādānīti pāde. Iddhiyāti imāya evarūpāya deviddhiyā. “Yasasā”ti iminā edisena parivārena, paricchena ca. Jalanti vijjotamāno. Abhikkantenāti ativiya kantena kamanīyena abhirūpena. Vaṇṇenāti sarīravaṇṇanibhāya. Sabbā obhāsayaṃ disāti dasapi disā pabhāsento cando viya, sūriyo viya ca ekobhāsaṃ ekālokaṃ karontoti gāthāya attho. Abhirūpeti ulārarūpe sampannarūpe. Abbhanumodaneti sampahaṃsane. Idha panāti “abhikkantāya rattiya”ti etasmiṃ pade. Tenāti khayapariyāyattā.

Rūpāyatanādīsūti ādi-saddena akkharādīnaṃ saṅgaho datṭhabbo. Suvaṇṇavaṇṇoti suvaṇṇacchavīti ayamettha atthoti āha “chaviya”nti. Tathā hi vuttaṃ “kañcanasannibhattaco”ti saññūlīhāti saṅganthitā. Vaṇṇāti guṇavaṇṇanāti āha

“thutiya”nti, thomanāyanti attho. Kulavaggeti khattiyādikulakoṭṭhāse. Tattha “accho vippasanno”tiādinā vaṇṇitabbatṭhena vaṇṇo, chavi. Vaṇṇanaṭṭhena vaṇṇo, thuti. Abhittavanaṭṭhena vaṇṇo, thuti, aññamaññaṃ asaṅkarato vaṇṇitabbato ṭhapetabbato vaṇṇo, khattiyādikulavaggo. Vaṇṇīyati ñāpīyati etenāti vaṇṇo, ñāpakam kāraṇam. Vaṇṇanato thūlarassādhāvena upaṭṭhānato vaṇṇo, saṇṭhānam. “Mahantaṃ khuddakam, majjhima”nti vaṇṇetabbato pamānetabbato vaṇṇo, pamānam. Vaṇṇīyati cakkhunā vivarīyatīti vaṇṇo, rūpāyatananti evaṃ tasmim tasmim atthe vaṇṇa-saddassa pavatti veditabbā. Soti vaṇṇasaddo. Chaviyaṃ daṭṭhabbo rūpāyatane gayhamānassa chavimukheneva gahetabbato. “Chavigatā pana vaṇṇadhātu eva suvaṇṇavaṇṇoti ettha vaṇṇaggahaṇena gahitā”ti apare.

Kevalaparipuṇṇanti ekadesampi asesetvā niravasesatova paripuṇṇanti ayamettha atthoti āha “anavasesatā attho”ti. Kevalakappāti kappa-saddo nipāto padapūraṇamattaṃ, kevalaṃ icceva attho. Kevala-saddo bahulavācīti āha “yebhuyyatā attho”ti. Keci pana “īsakaṃ asamattā kevalakappā”ti vadanti. Evaṃ sati anavasesattho eva kevala-saddattho siyā, anattantarena pana kappa-saddena padavaḍḍhanaṃ kataṃ kevalameva kevalakappanti. Atha vā kappanīyatā, paññāpetabbatā kevalakappā. Abyāmissatā vijātiyena asaṅkarā suddhatā. Anatirekatā taṃparamatā visesābhāvo. Kevalakappanti kevalaṃ daḷhaṃ katvāti attho. Kevalaṃ vuccati nibbānaṃ sabbasaṅkhatavivittatā. Taṃ etassa adhigataṃ atthīti kevalī, sacchikatanirodho khīṇāsavo.

Kappa-saddo panāyaṃ sa-upasaggo, anupasaggo cāti adhippāyena okappaniyapade labbhamānaṃ kappaniyasaddamattaṃ nidasseti, aññathā kappa-saddassa atthuddhāre okappaniyapadaṃ anidassanameva siyā. Samaṇakappehīti vinayakkamasiddhehi samaṇavohārehi. Niccakappanti niccakālaṃ. Paññattīti nāmañhetaṃ tassa āyasmato, yadidaṃ kappoti. Kappitakesamassūti kattariyā cheditakesamassu. Dvaṅgulakappoti majjhanhikavelāya vītikkantāya dvaṅgulatāvikkappo. Lesoti apadeso. Anavasesaṃ pharituṃ samatthassa obhāsassa kenaci kāraṇena ekadesapharaṇampi siyā, ayaṃ pana sabbasova pharīti dassetuṃ samantattho kappa-saddo gahitoti āha “anavasesaṃ samantato”ti.

Yasmā devatānaṃ sarīrappabhā dvādasayojanamattaṃ ṭhānaṃ, tato bhiyyopi pharivā tiṭṭhati, tathā vatthābharaṇādīhi samuṭṭhitā pabhā, tasmā vuttaṃ “candimā viya, sūriyo viya ca ekobhāsaṃ ekaṃ pajjotaṃ karitvā”ti. Kasmā ete mahārājāno bhagavato santike nisīdiṃsu? Nanu yebhuyyena devatā bhagavato santikaṃ upagatā ṭhatvāva kathetabbaṃ kathentā gacchantīti? Saccametaṃ, idha pana nisīdane kāraṇaṃ atthi, taṃ dassetuṃ “devatāna”ntiādi vuttaṃ. “Idaṃ parittaṃ nāma sattabuddhapaṭisaṃyuttaṃ garu, tasmā na amhehi ṭhatvā gahetabba”nti cintetvā parittagāravavasena nisīdiṃsu.

276. Kasmā panettha vessavaṇo eva kathesi, na itaresu yo kocīti? Tattha kāraṇaṃ dassetuṃ “kiñcāpī”tiādi vuttaṃ. Vissāsiko abhiṇhaṃ upasaṅkamanena. Byattoti visārado, tañcassa veyyattiyaṃ suṭṭhu sikkhitabhāvenāti āha “susikkhito”ti. Manussesu viya hi devesupi kocideva purimajātiparicayena susikkhito hoti, tatrāpi kocideva yathādhippetaṃ vattum samattho paripuṇṇapadabyañjanāya poriyā vācāya samannāgato. “Mahesakkhā”ti imassa atthavacanāṃ “ānubhāvasampannā”ti, mahesakkhāti vā mahāparivārāti attho. Pāṇātipāte ādīnavadassaneneva taṃ vipariyāyato tato veramaṇiyaṃ ānisaṃso pākaṇo hotīti “ādīnavaṃ dassetvā” icceva vuttaṃ. Tesu senāsanesūti yāni

“araññavanappatthānī”tiādinā vuttāni bhikkhūnaṃ vasanaṭṭhānabhūtāni araññāyatanāni, tesu bhikkhūhi sayitabbato, āsitabbato ca senāsanasaññitesu. Nibaddhavāsiniṭi rukkhapabbatapaṭibaddhesu vimānesu niccavāsītāya nibaddhavāsino. Baddhattāti gāthābhāvena ganthitattā sambandhitattā.

“Uggaṇhātu bhante bhagavā”ti attanā vuccamānaṃ parittaṃ bhagavantaṃ uggaṇhāpetukāmo vessavaṇo avocāti adhippāyena codako “kiṃ pana bhagavato appaccakkhadhammo nāma atthī”ti codesi. Ācariyo sabbattha appaṭihataññacārassa bhagavato na kiñci appaccakkhanti dassento “natthī”ti vatvā “uggaṇhātu bhante bhagavā”ti vadato vessavaṇassa adhippāyaṃ vivaranto “okāsakaraṇattha”ntiādimāha. Yathā hi pañcasikho gandhabbadevaputto devānaṃ tāvatiṃsānaṃ, brahmuno ca sanaṅkumārassa sammukhā attano yathāsutaṃ dhammaṃ bhagavato santikaṃ upagantvā pavedeti, evamayampi mahārājā itarehi saddhiṃ ātānātanagare gāthāvasena bandhitaṃ parittaṃ bhagavato pavedetuṃ okāsaṃ kārento “uggaṇhātu bhante bhagavā”ti āha, na naṃ tassa pariyāpuṇane niyojento. Tasmā uggaṇhātūti yathidaṃ parittaṃ mayā paveditamattameva hutvā catunnaṃ parisānaṃ cirakālaṃ hitāvahaṃ hoti, evaṃ uddhaṃ ārakkhāya gaṇhātu, sampaṭicchātūti attho. Satthu kathiteti satthu ārocite, catunnaṃ parisānaṃ satthu kathane vāti attho. Sukhavihārāyāti yakkhādīhi avihimsāya laddhabbasukhavihārāya.

277. Sattapi buddhā cakkhumanto pañcahi cakkhūhi cakkhumabhāve visesābhāvato. Tasmāti yasmā cakkhumabhāvo viya sabbabhūtānukampitādayo sabbepi visesā sattannampi buddhānaṃ sādharmaṇā, tasmā, guṇanemittakāneva vā yasmā buddhānaṃ nāmāni nāma, na liṅgikāvattikayādicchakāni, tasmā buddhānaṃ guṇavisesadīpanāni “cakkhumantassā”tiādinā vuttāni etāni ekekassa satta satta nāmāni honti. Tesāṃ nāmānaṃ sādharmaṇabhāvaṃ atthavasena yojetabbāti dassetuṃ “sabbepī”tiādi vuttaṃ. Sabbabhūtānukampinoti anaññasādharaṇamahākaraṇāya sabbasattānaṃ anukampikā. Nhātakilesattāti aṭṭhaṅgikena ariyamaggajalena saparasantānesu niravasesato dhotakilesamalattā. Mārasenāpamaddinoti saparivāre pañcapi māre pamadditavanto. Vusitavantoti maggabrahmacariyavāsaṃ, dasavidhaṃ ariyavāsaṅca vusitavanto. Vusitavantatāya eva bāhitapāpatā vuttā hotīti “brāhmaṇassā”ti padaṃ anāmaṭṭhaṃ. Vimuttāti anaññasādharaṇānaṃ pañcannampi vimuttīnaṃ vasena niravasesato muttā. Aṅgatoti sarīraṅgato, ñāṇaṅgato ca, dvattiṃsamahāpurisalakkhaṇa- asītiānubyañjanehi nikkhamanappabhā, byāmapabhā, ketumālāuṇhīsappabhā ca sarīraṅgato nikkhamanakarasmiyo, yamakamahāpāṭihāriyādīsū uppajjanakappabhā ñāṇaṅgato nikkhamanakarasmiyo. Na etāneva “cakkhumā”tiādinā vuttāni satta nāmāni, atha kho aññānīpi bahūni aparimitāni nāmāni. Kathanti āha “asaṅkhyeyyāni nāmāni saguṇena mahesinoti vutta”nti. Kena vuttaṃ? Dhammasenāpatinā.

Yadi evaṃ kasmā vessavaṇo etāneva gaṇhīti āha “attano pākaṭanānavasenā”ti. Khīṇāsavā janāti adhippetā. Te hi kammakilesehi jātāpi evaṃ na puna jāyissantīti iminā atthena janā. Yathāha “yo ca kālaghaso bhūto”ti desanāsīsamattanti nidassanamattanti attho, avayavena vā samudāyupalakkhaṇametaṃ. Sati ca piṣuṇavācappahāne pharusavācā pahīnāva hoti, pageva ca musāvādoti “apisuṇā” icceva vuttā. Mahattāti mahā attā sabhāvo etesanti mahattā. Tenāha “mahantabhāvaṃ pattā”ti. Mahantāti vā mahā antā, parinibbānapariyosānāti vuttaṃ hoti. Mahantehi vā sīlādīhi samannāgatā. Ayaṃ tāva aṭṭhakathāyaṃ āgatanayena

attho. Itaresaṃ pana matena buddhādīhi ariyehi mahanīyato pūjanīyato mahamaṃ
nāma nibbānaṃ, mahamanto etesanti mahantā, nibbānadiṭṭhāti attho. Nissāradāti
sārajjarahitā, nibbhayāti attho. Tenāha “vigatalomahaṃsā”ti.

Hitanti hitacittaṃ, sattānaṃ hitesīti attho. Yathābhūtaṃ vipassisunti
pañcupādānakkhandhesu samudayādito yāthāvato vividhenākārena passiṃsu. “Ye
cāpi”ti pubbe paccattabahuvacanena aniyamato vutte tesampīti atthaṃ
sampadānabahuvacanavasena niyametvā “namatthū”ti ca padaṃ ānetvā yojeti yaṃ
taṃ-saddānaṃ abyabhicāritasambandhabhāvato. Vipassiṃsu namassanti vā yojanā.
Paṭhamagāthāyāti “ye cāpi nibbutā loke”ti evaṃ vuttagāthāya. Dutiyagāthāyāti
tadantaragāthāya. Tattha desanā mukhamattanti itaresampi buddhānaṃ
nāmaggaṇe patte imasseva bhagavato nāmaggaṇaṃ tathā desanāya
mukhamattaṃ, tasmā tepi atthato gahitā evāti adhippāyo. Tenāha “ayampi hī”tiādi.
Tattha ayanti ayaṃ gāthā. Purimayojanāyaṃ tassāti visesitabbatāya abhāvato “yanti
nipātamatta”nti vuttaṃ, idha pana “tassa namatthū”ti evaṃ sambandhassa ca
icchitattā “ya”nti nāmapadaṃ upayogekavacananti dassento “yaṃ namassanti
gotama”nti āha.

278. “Yato uggacchati sūriyo”tiādikaṃ kasmā āradhmaṃ? Yaṃ ye yakkhādayo satthu
dhammānaṃ, attano ca rājānaṃ nādiyanti, tesam “idañcidañca niggahaṃ
karissāmā”ti sāvanaṃ kātukāmā tattha tattha dvisahassaparittadīpaparivāresu
catūsu mahādīpesu attano āṇāya vattānaṃ attano puttānaṃ, aṭṭhavīsatiyā
yakkhasenāpatiādīnañca satthari pasādagāravabahuṃānañca pavedetvā
niggahārahānaṃ santajjanatthaṃ āradhmaṃ. Tattha “yato uggacchati”tiādisu “yato
ṭhānato udeti”ti vuccati, kuto pana ṭhānato udeti vuccati? Pubbavidehavāsīnaṃ
tāva majjhanhikaṭṭhāne ṭhito jambudīpavāsīnaṃ udeti vuccati, uttarakurukānaṃ
pana oggacchatīti iminā nayena sesadīpesupi sūriyassa
uggacchanoggacchanapariyāyo veditabbo. Ayañca attho heṭṭhā
aggaññasuttavaṇṇanāyaṃ pakāsito eva. Aditīyā puttoti lokasamudācāravasena
vuttaṃ. Lokiyā hi deve aditīyā puttā, asure atithiyā puttāti vadanti. Ādippanato pana
ādicco, ekappahāreneva tīsu dīpesu ālokavidaṃsanena samujjalanatoti attho.
Maṇḍalīti ettha ī-kāro bhusatthoti āha “mahantaṃ maṇḍalaṃ assāti maṇḍalī”ti.
Mahantaṃ hissa vimānamaṇḍalaṃ paññāsayaṃ yojanāyā mavitthārato. “Saṃvarīpi
nirujjhati”ti imināva divasopi jāyatīti ayampi attho vuttoti veditabbo. Ratti
antaradhāyatīti sinerupacchāyālakkaṇassa andhakārassa vigacchanato.

Udakaradoti jaladhi. “Tasmiṃ ṭhāne”ti idaṃ puratthimasamuddassa uparibhāgena
sūriyassa gamanaṃ sandhāya vuttaṃ. Tathā hi jambudīpe ṭhitānaṃ
puratthimasamuddato sūriyo uggacchanto viya upaṭṭhāti. Tenāha “yato uggacchati
sūriyo”ti. Samuddanaṭṭhena attani patitassa sammadeva, sabbaso ca undanaṭṭhena
kiledanaṭṭhena samuddo. Samuddo hi kiledanaṭṭho rahado. Sāritodakoti anekāni
yojanasahassāni vitthiṇṇodako, saritā nadiyo udaye etassāti vā saritodako.

Sinerupabbatarājā cakkavāḷassa vemajjhe ṭhito, taṃ padhānaṃ katvā vattabbanti
adhippāyena “itoti sineruto”ti vatvā tathā pana disāvavatthānaṃ anavaṭṭhitanti
“tesaṃ nisinnaṭṭhānato vā”ti vuttaṃ. Tesanti catunnaṃ mahārājānaṃ.
Nisinnaṭṭhānaṃ āṭṇāṇagaram. Tattha hi nisinnā te imaṃ parittaṃ bandhiṃsu.
Tesaṃ nisinnaṭṭhānatoti vā satthu santike tesaṃ nisinnaṭṭhānato. Ubhayathāpi
sūriyassa udayaṭṭhānā puratthimā disā nāma hoti. Purimapakkaṃ ye vettha vaṇṇenti.
Tena vuttaṃ “ito sā purimā disā”ti. Sūriyo, pana candanakkhattādayo ca sineruṃ

dakkhiṇato, cakkavāḷapabbatañca vāmato katvā parivattenti. Yattha ca nesaṃ uggamanam paññāyati, sā puratthimā disā. Yattha okkamanam paññāyati, sā pacchimā disā. Dakkhiṇapasse uttarā disā, vāmapasse dakkhiṇā disāti catumahādīpavāsīnam paccekam sineru uttarādisāyameva, tasmā anavaṭṭhitā disāvavatthāti āha “iti nam ācikkhati jano”ti. Yam disanti yam puratthimadisam yasassīti mahāparivāro. Koṭisatasahassaparimāṇā hi devatā abhiṇham parivārenti. Candananāgarukkhādīsū osadhitiṇavanappatisugandhānam abbanato, tehi dittabhāvūpagamanato “gandhabbā”ti laddhanāmānam cātumahārājikadevānam adhipati bhāvato. Me sutanti ettha meti nipātamattam. Sutanti vissutanti attho. Ayañhettha yojanā - tassa dhataratṭhamahārājassa puttāpi bahavo. Kittakā? Asīti, dasa eko ca. Ekanāmā. Katham? Indanāmā. “Mahapphalā”ti ca sutam vissutametaṃ loketi.

Ādicco gotamagotto, bhagavāpi gotamagotto, ādiccena samānagottatāya ādicco bandhu etassātipi ādiccabandhu, ādiccassa vā bandhūti ādiccabandhu, tam ādiccabandhunam. Anavajjenāti avajjapaṭipakkhena brahmavihārena. Samekkhasi odhiso, anodhiso ca pharaṇena olokesiāsāyānusayacariyādhimuttiādivibhāgāvabodhavasena. Vatvā vandantīti “lokassa anukampako”ti kittetvā vandanti. Sutam netanti sutam nanūti etasmiṃ atthe nu-saddo. Aṭṭhakathāyam pana nokāroyanti adhippāyena amhehīti attho vutto. Etanti etaṃ tathā parikittetvā amanussānam devatānam vandanaṃ. Vadanti dhataratṭhamahārājassa puttā.

279. Yena petā pavuccantīti ettha vacanasesena attho veditabbo, na yathārutavasenevāti dassento “yena disābhāgena nīharīyantūti vuccantī”ti āha. Dayhantu vāti pete sandhāya vadati. Chijjantu vā hatthapādādi ke pisuṇā piṭṭhimamsikā. Haññantu pāṇātipātinotiādikā. Pavuccantīti vā samuccanti, “alam tesa”nti samācinīyantīti attho. Evañhi vacanasesena vinā eva attho siddho hoti. Rahassaṅganti bījam sandhāya vadati.

280. Yasmiṃ disābhāge sūriyo attham gacchatīti ettha “yato ṭhānato udetī”ti ettha vuttanayānusārena attho veditabbo.

281. Yena disābhāgena uttarakuru rammo avaṭṭhito, ito sā uttarā disāti yojanā. Mahānerūti mahanto, mahanīyo ca nerusaṅkhāto pabbato. Tenāha “mahāsineru pabbatarājā”ti. Rajatamayaṃ. Tathā hi tassa pabhāya ajjhotthataṃ tassam disāyam samuddodakam khīram viya paññāyati. Maṇimayanti indanīlamayaṃ. Tathā hi dakkhiṇadisāya samuddodakam yebhuyyena nīlavaṇṇam hutvā paññāyati, tathā ākāsam. Manussā jāyanti. Katham jāyanti? Amamā apariggahāti yojanā. Mamattavirahitāti “idaṃ mama idaṃ mamā”ti mamaṅkāravirahitāti adhippāyo. Yadi tesam “ayaṃ mayham bhariyā”ti pariggaho natthi, “ayaṃ me mātā, ayaṃ bhaginī”ti evarūpā idha viya mariyādāpi na siyā mātuādibhāvassa ajānanatoti codanaṃ sandhāyāha “mātaram vā”tiādi. Chandarāgo nuppajjatīti ettha “dhammatāsiddhassa sīlassa ānubhāvena putte diṭṭhamatte eva mātu thanato thaññaṃ paggharati, tena saññāṇena nesaṃ mātari puttassa mātusaññā, mātu ca putte puttasaññā paccupaṭṭhitā”ti keci.

Naṅgalāti liṅgavipallāsena vuttanti āha “naṅgalānipī”ti. Akatṭheti akasite akatakasikamme.

Taṇḍulāva tassa phalanti sattānam puññānubhāvahetukā thusādiabhāvena taṇḍulā

eva tassa sālissa phalaṃ. Tuṇḍikiranti pacanabhājanassa nāmantī vuttaṃ
 “ukkhaliya”nti. Ākiritvāti taṇḍulāni pakkhipitvā. Niddhūmaṅgārenāti
 dhūmaṅgārahitena kevalena agginā. Jotikapāsāṇato aggimhi uṭṭhahante kuto
 dhūmaṅgārānaṃ sambhavo. Bhojananti odanamevādhippetanti “bhojanamevā”ti
 avadhāraṇaṃ katvā tena nivattetabbāṃ dassento “añño sūpo vā byañjanaṃ vā na
 hotī”ti āha. Yadi evaṃ rasavisesayutto tesāṃ āhāro na hotīti? Noti dassento
 “bhuñjantānaṃ...pe... raso hotī”ti āha. Macchariyacittaṃ nāma na hotīti
 dhammatāsiddhassa sīlassa ānubhāvena. Tathā hi te katthacipi amamā pariggahāva
 hutvā vasanti.

Apica tattha uttarakurukānaṃ puññānubhāvasiddho ayampi viseso veditabbo - tattha
 kira tesu tesu padesesu ghanacitapattasañchannasākhāpasākhā kūṭāgārūpamā
 manoramā rukkhā tesāṃ manussānaṃ nivesanakiccaṃ sādheti, yattha sukhaṃ
 nivasanti, aññepi tattha rukkhā sujātā sabbadāpi pupphitaggā tiṭṭhanti, jalāsāyāpi
 vikasitakamalakuvalayapuṇḍarīkasogandhikādipupphasañchannā sabbakālaṃ
 paramasugandhaṃ samantato pavāyanta tiṭṭhanti. Sarīrampi tesāṃ
 atidīghatādidosaṃhitā ārohapariṇāhasampannaṃ jarāya anabhibhūtattā
 valipalitādidosaṃhitā yāvatāyukaṃ aparikkhīṇajavabalaparakkamasobhameva
 hutvā tiṭṭhati. Anuṭṭhānaphalūpajīvitāya na ca nesāṃ kasivāñijjādivasena,
 āhārapariyēṭṭhivasena dukkhaṃ atthi, tato eva na dāsādāsikammakarādipariggaho
 atthi, na ca tattha sītuṇhaḍaṃsamakasavātātapasārīsapavāḷādiparissayo atthi. Yathā
 nāmettha gimhānaṃ pacchime māse paccūsavelāyaṃ samasītuṇhantu hoti,
 evameva sabbakālaṃ samasītuṇhova utu hoti, na ca tesāṃ koci upaghāto, vihesā vā
 uppajjati. Akatṭhapākimateva sālīṃ akaṇaṃ athusaṃ sugandhaṃ taṇḍulaphalaṃ
 paribhuñjantānaṃ nesāṃ kuṭṭhaṃ, gaṇḍo, kilāso, soso, kāso, sāso, apamāro, jaroti
 evamādiko na koci rogo uppajjati. Na te khujjā vā vāmanakā vā kāṇā vā kuṇī vā
 khañjā vā pakkhahatā vā vikalaṅgā vā vikalindriyā vā honti. Itthiyopi tattha nātīdīghā
 nātīrassā nātīkisā nātīhulā nātīkāḷā nāccodātā sobhaggappattarūpā honti. Tathā hi
 dīghaṅgulī tambanakhī lambatthanā tanumajjhā puṇṇacandamukhī visālakkhī
 mudugattā saṃhitūrū odātadantā gambhīranābhī tanujaṅghā dīghanīlavellitakesī
 puthulasusoṇī nātilomānālomā subhagā utusukhasamphassā saṇhā sakhilasambhāsā
 nānābharaṇavibhūsitā vicaranti. Sabbadā hi soḷasavassuddesikā viya honti. Purisā ca
 pañcavīsativassuddesikā viya, na puttadāresu rajjanti. Ayaṃ tattha dhammatā.

Sattāhikameva ca tattha itthipurisā kāmaratīyā viharanti, tato vītarāgā yathāsakaṃ
 gacchanti. Na tattha idha viya gabbhokkantimūlakaṃ, gabbhapariharaṇamūlakaṃ,
 vijāyanamūlakaṃ vā dukkhaṃ hoti. Rattakañcukato kañcanapaṭimā viya dārakā
 mātukucchito amakkhitā eva semhādīnā sukheveva nikkhamanti, ayaṃ tattha
 dhammatā.

Mātā pana puttaṃ vā dhītaraṃ vā vijāyitvā tesāṃ vicaraṇappadese ṭhapetvā
 anapekkhā yathārucci gacchati. Tesāṃ tattha sayitānaṃ ye passanti purisā, itthiyo vā,
 te attano aṅguliyo upanāmenti, tesāṃ kammabalena tato khīraṃ pavattati, tena
 dārakā yāpenti. Evaṃ pana vaḍḍhantā katipayadivaseheva laddhabalā hutvā dārīkā
 itthiyo upagacchanti, dārakā purise. Kapparukkhato eva ca tesāṃ tattha tattha
 vatthābharaṇāni nippajjanti. Nānāvīrāgavaṇṇavicittāni hi sukhumāni
 mudusukhasamphassāni vatthāni tattha tattha kapparukkhesu olambantāni iṭṭhanti.
 Nānāvidharaṇsijālasamujjalavividhavaṇṇaratanavinaddhāni
 anekavidhamālākammalatākammabhittikammavicittāni

sīsūpagagīvūpagahatthūpagakaṭṭūpagapādūpagāni sovaṇṇamayāni ābharaṇāni ca kapparukkhato olambanti. Tathā vīṇāmudiṅgapaṇavasammataḷasaṅkhavaṃsavetāḷaparivānivalakāpabhutikā tūriyabhaṇḍāpi tato tato olambanti. Tattha ca bahū phalarukkhā kumbhamattāni phalāni phalanti madhurarasāni, yāni paribhuñjitvā te sattāhampi khuppiṇāni na bādhiyanti. Najjopi tattha suvisuddhajalā supatitthā ramaṇīyā akaddamā vālukatalā nātisītā nāccuṇhā surabhigandhīhi jalajapupphehi saṅchannā sabbakālaṃ surabhiṃ vāyantiyo sandanti. Na tattha kaṇṭakatiṇakakkhaḷagacchalatā honti, akaṇṭakā pupphaphalasampannā eva honti. Candananāgarukkhā sayameva rasaṃ paggharanti. Nhāyitukāmā ca nadītitthe ekajjhaṃ vatthābharaṇāni tṭhapetvā nadiṃ otarivā nhatvā uttiṇṇuttiṇṇā upariṭṭhimāṃ vatthābharaṇaṃ gaṇhanti, na tesāṃ evaṃ hoti “idaṃ mama, idaṃ parassā”ti, tato eva na tesāṃ koci viggaho vā vivādo vā. Sattāhikā eva ca nesāṃ kāmaratikīḷā hoti, tato vītarāgā viya vicaranti. Yattha ca rukke sayitukāmā honti, tattheva sayanaṃ upalabhanti. Mate ca satte disvā na rodanti, na socanti, taṅca maṇḍayitvā nikkhipanti. Tāvadeva ca nesāṃ tathārūpā sakuṇā upagantvā mataṃ dīpantaraṃ nenti. Tasmā susānaṃ vā asuciṭṭhānaṃ vā tattha natthi. Na ca tato matā nirayaṃ vā tiracchānayaṇiṃ vā pettivisaṃsaṃ vā upapajjanti. “Dhammatāsiddhassa pañcasīlassa ānubhāvena te devaloke nibbattanti”ti vadanti. Vassasahassameva ca nesāṃ sabbakālaṃ āyuppaṃaṇaṃ. Sabbametaṃ tesāṃ pañcasīlaṃ viya dhammatāsiddhaṃ evāti veditabbaṃ. Tatthāti tasmīṃ uttarakurudīpe.

Ekakhuraṃ katvāti anekasaphampi ekasaphaṃ viya katvā, assaṃ viya katvāti attho. “Gāvi”nti vatvā puna “pasu”nti vuttattā gāvito itaro sabbo catuppado idha “pasū”ti adhippetoti āha “tṭhapetvā gāvi”nti.

Tassāti gabbhinittiyā. Piṭṭhi onamituṃ sahatīti kucchiyā garubhāratāya tesāṃ āruḷhakāle piṭṭhi onamati, tesāṃ nisajjaṃ sahati pallaṅke nisinnā viya honti. Sammādiṭṭhiketi kammaṃpathasammādiṭṭhiyā sammādiṭṭhike. Etthāti jambudīpe. Ettha hi janapadavohāro, na uttarakurumhi. Tathā hi “paccantimamilakkhuvāsike”ti ca vuttaṃ.

Tassa rañṇoti vessavaṇamahārājassa. Iti so attānameva paraṃ viya katvā vadati. Eseva nayo paratopi. Bahuviddhaṃ nānāratanaṃ nānāsaṅghānaṃ rathādi dibbayānaṃ upaṭṭhitameva hoti sudantavāhanayuttaṃ, na nesāṃ yānānaṃ upaṭṭhāpane ussukkaṃ āpajjitabbaṃ atthi. Etānīti hatthiyānādīni. Nesanti vessavaṇaparicārikānaṃ. Kappitāni hutvā utṭhitāni āruhituṃ upakappanayānāni. Nipannāpi nisinnāpi vicaranti candimasūriyā viya yathāsakaṃ vimānesu.

Nagarā ahūti liṅgavipallāsena vuttanti āha “nagarāni bhaviṃsūti attho”ti. Āṭṇāṭṭā nāmāti itthiliṅgavasena laddhanāmaṃ nagaraṃ āsi.

Tasmīṃ tṭhatvāti tasmīṃ padese parakusiṇaṇāṭṇāmake nagare tṭhatvā. Tato ujum uttaradisāyaṃ. Etassāti kasivantanagaraṃ. Aparabhāge aparakoṭṭhāse, parato icceva attho.

Kuveroti tassa purimajātisamudāgataṃ nāmanti teneva pasaṅgena yenāyaṃ sampatti adhiḡatā, tadassa pubbakammaṃ ācikkhituṃ “ayaṃ kirā”tiādi vuttaṃ. Uccuvappanti ucchusassaṃ. Avasesasālāhīti avasesayantasālāhi, nissakkavacanañcetaṃ. Tatthevāti puñṇatthaṃ dinnasālāyameva.

Paṭiesantoti pati pati atthe esanto vīmaṃsanto. Na kevalaṃ te vīmaṃsanti eva, atha kho tamatthaṃ paṭiṭṭhāpentīti āha “visuṃ visuṃ atthe upaparikkhamānā anusāsamānā”ti. Yakkharaṭṭhikāti yakkharaṭṭhādhīpatino. Yakkhā ca vessavaṇassa rañño nivesanadvāre niyuttā cāti yakkhadovārikā, tesam yakkhadovārikānaṃ.

Yasmā dharaṇīporakkhaṇito purāṇodakaṃ bhassayantaṃ heṭṭhā vuṭṭhi hutvā nikkhamati, tasmā taṃ tato gahetvā meghehi pavuṭṭhaṃ viya hotīti vuttaṃ “yato pokkharaṇito udakaṃ gahetvā meghā pavassanti”ti. Yatoti yato dharaṇīpokkharaṇito. Sabhāti yakkhānaṃ upaṭṭhānasabhā.

Tasmiṃ ṭhāneti tassā pokkharaṇiyā tīre yakkhānaṃ vasanavane. Sadā phalitāti niccakālaṃ sañjātaphalā. Niccapupphitāti niccaṃ sañjātapupphā. Nānādi jagaṇāyutāti nānāvidhehi di jagaṇehi yuttā. Tehi pana sakuṇasaṅghehi ito cito ca sampatantehi paribbhamantehi yasmā sā pokkharaṇī ākulā viya hoti, tasmā vuttaṃ “vividhapakkhisāṅghasamākulā”ti. Koṇcasakuṇehīti sārāsasakuntehi.

“Evaṃ viravantāna”nti iminā tathā vassitavasena “jīvañjīvakā”ti ayaṃ tesam samaññāti dasseti. Uṭṭhavacittakāti etthāpi ese va nayo. Tenāha “evaṃ vassamānā”ti. Pokkharasātakāti pokkharasaṅṭhānatāya “pokkharasātakā”ti evaṃ laddhanāmā.

Sabbakālaṃ sobhatīti sabbautūsu sobhati, na tassā hemantādivasena sobhāvīrato atthi. Evaṃbhūtā ca niccaṃ pupphitajalajathalajapupphatāya, phalabhārabharitarukkhaparivāritatāya, aṭṭhaṅgasamannāgatasalilatāya ca nīrantaraṃ sobhati.

282. Parikammanti pubbupacāraṃ. Parisodhetvāti ekakkharassāpi avirādhanavasena ācariyasantike sabbaṃ sodhetvā. Suṭṭhu uggahitāti parimaṇḍalapadabyañjanāya poriyā vācāya vissatṭhāya anelagaḷāya atthassa viññāpanīyā sammadeva uggahitā. Tathā hi “atthañca byañjanañca parisodhetvā”ti vuttaṃ. Atthaṃ jānato eva hi byañjanaṃ parisujjhati, no ajānato. Padabyañjanānīti padañceva byañjanañca ahāpetvā. Evañhi paripuṇṇā nāma hotīti. Visaṃvādetvāti aññathā katvā. Tejavantaṃ na hoti virajjhanato ceva vimhayatthabhāvato ca. Sabbasoti anavasesato ādimajjhapariyosānato. Tejavantaṃ hotīti sabhāvaniruttiṃ avirādhettvā suppvattibhāvena sādhanato. Evaṃ payogavipattiṃ pahāya payogasampattiyaṃ sati parittassa atthasādhakataṃ dassetvā idāni ajjhāsaya vipattiṃ pahāya ajjhāsayasampattiyaṃ atthasādhakataṃ dassetuṃ “lābhahetū”tiādi vuttaṃ. Idaṃ parittabhaṇanaṃ sattānaṃ anattapaṭibāhanahetūti tassa ñāṇakaruṇāpubbakatā nissaraṇapakkho. Mettaṃ purecārikaṃ katvāti mettāmanasikārena sattesu hitapharaṇaṃ purakkhatvā.

“Vatthuṃ vā”tiādi pubbe catuparisamajjhe katāya sādhanāya bhagavato pavedanaṃ. Gharavatthunti vasanagehaṃ. Nibaddhavāsanti paragehepi nevāsikabhāvena vāsaṃ na labheyya, yaṃ pana mahārājānaṃ, yakkhasenāpatīnañca ajānantānaṃyeva kadāci vasitvā gamanaṃ, taṃ appamāṇanti adhippāyo. Samitinti yakkhādisamāgamaṃ. Kāmaṃ pāliyaṃ “na me so”ti āgataṃ, itaresampi pana mahārājānamattanaṃ ekajjhāsaya tāya tesampi ajjhāsayaṃ hadaye ṭhapetvā vessavaṇo tathā avoca. Kaññaṃ anu anu vahituṃ ayutto anāvayho, sabbakālaṃ kaññaṃ laddhuṃ ayuttoti attho, taṃ anāvayaṃ. Tenāha “na āvāhayutta”nti. Na vivayhanti avivayaṃ, kaññaṃ gahetumayuttanti attho. Tenāha “na vivāhayutta”nti. Āhito ahaṃmāno etthāti attā, attabhāvo. Attā visayabhūto etāsaṃ atthīti attā,

paribhāsā, tāhi. Pariyattaṃ katvā vacanena paripuṇṇāhi. Yathā yakkhā akkositabbā, evaṃ pavattā akkosā yakkhaakkosā nāma, tehi. Te pana “kaḷārakkhi kaḷāradantā kālavaṇṇā”ti evaṃ ādayo.

Viruddhāti virujjhanakā parehi virodhino. Rabhasāti sārambhakāti adhippāyo. Tenāha “karaṇuttariyā”ti. Rabhasāti vā sāhasikā. Sāmino manaso assavāti manassā, kiṇkarā. Ye hi “kiṃ karomi bhaddante”ti sāmikassa vase vattanti, te evaṃ vuccanti. Tena vuttaṃ “yakkhasenāpatīnaṃ ye manassā, tesa”nti. Āṇāya avarodhitupacārā avaruddhā, te pana āṇāvato paccatthikā nāma hotīti “paccāmittā verino”ti vuttaṃ. Ujjhāpetabbanti heṭṭhā katvā cintāpetabbaṃ, taṃ pana ujjhāpanaṃ tesaṃ nīcakiriyāya jānāpanaṃ hotīti āha “jānāpetabbā”ti.

Parittaparikkammakathāvaṇṇanā

Parittassa parikkammaṃ kathetabbanti āṭṭhāṇiyaparittassa parikkammaṃ pubbupacāraṭṭhāniyaṃ mettasuttādi kathetabbaṃ. Evañhi taṃ laddhāsevanaṃ hutvā tejavantaṃ hoti. Tenāha “paṭhamameva hī”tiādi. Piṭṭhaṃ vā maṃsaṃ vāti vā-saddo aniyamattho, tena macchaghatasūpādiṃ saṅgaṇhāti. Otāraṃ labhanti attanā piyāyitabbaāhāravasena piyāyitabbaṭṭhānavasena ca. “Paritta...pe... nisīditabba”nti imināva parittakāraḥsa bhikkhuno parisuddhipi icchitabbāti dasseti.

“Parittakāraḥ...pe... samparivāritenā”ti idaṃ parittakaraṇe bāhirarakkhāsaṃvidhānaṃ. “Mettacittaṃ ...pe... kātabba”nti idaṃ abbhantararakkhā ubhayato rakkhāsaṃvidhānaṃ. Evañhi amanussā parittakaraṇassa antarāyaṃ kātuṃ na visahanti. Maṅgalakathā vattabbā pubbupacāravasena. Sabbasannipātoti tasmīṃ vihāre, tasmīṃ vā gāmakhetta sabbesaṃ bhikkhūnaṃ sannipāto. Ghosetabbo, “cetiyaṅgaṇe sabbehi sannipatitabba”nti. Anāgantumaṃ nāma na labbhati amanussena buddhāṇābhayaena, rājāṇābhayaena ca. Gahitakāpadesena amanussova pucchito hotīti āha “amanussaggahitako ‘tvaṃ ko nāmā’ti pucchitabbo”ti. Mālāgandhādīsu pūjanatthaṃ viniyuñjiyamānesu. Pattīti tuyhaṃ pattidānaṃ. Piṇḍapāte pattīti piṇḍapāte diyyamāne pattidānaṃ. Devatānanti yakkhasenāpatīnaṃ. Parittaṃ bhaṇitabbanti etthāpi “mettacittaṃ purecārikaṃ katvā”ti ca “maṅgalakathā vattabbā”ti ca “vihārassa upavane”ti evamādi ca sabbaṃ gihīnaṃ parittakaraṇe vuttaṃ parikkammaṃ kātabbameva.

Sarīre adhimuccatīti sarīraṃ anupavisitvā viya āvisanto yathā gahitakassa vasena na vattati, attano eva vasena vattati, evaṃ adhimuccati adhiṭṭhahitvā tiṭṭhati. Tenāha “āvisatīti tasseva vevacana”nti. Laggatīti tattheva laggo allīno hoti. Tenāha “na apeti”ti. Rogaṃ vaḍḍhentoti dhātūnaṃ samabhāvena vattitumaṃ appadānavasena uppannaṃ rogaṃ vaḍḍhento. Dhātūnaṃ visamabhāvāpattiyā ca āhārassa ca aruccanena gahitakassa sarīre lohitaṃ sussati, maṃsaṃ milāyati, taṃ panassa yakkho dhātukkhobhanimittatāya karonto viya hotīti vuttaṃ “appamaṃsalohitaṃ karonto”ti.

283. Tesaṃ nāmāni indādīnāmabhāvena voharitabbato. Tatoti tato ārocanato paraṃ. Teti yakkhasenāpatayo. Okāso na bhavissatīti bhikkhubhikkhuniyo, upāsakaupāsikāyo viheṭhetumaṃ avasaro na bhavissati sammadeva ārakkhāya vihitattāti.

Āṭṭhāṇiyasuttavaṇṇanāya līnatthappakāsanā.

ΠΑΡΟΧΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Tīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Υποσχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Υποσχόλια. 1. Η συλλογή των μακρών ομιλιών - Υποσχόλια. 3. Υποσχόλια για το κεφάλαιο για τον Πάτχικα. 9. Σχόλια για την ομιλία για τους προστατευτικούς στίχους Ατανάτα έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org